

Dijkhuis, 6 oktober 2024

Israëlzondag

ds. Johan Meijer

---

gelezen: Maleachi 2: 10-16 en Marcus 10:1-16

titel: Onopgeefbaar verbonden

Overdenking

*Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

In de zomer van vorig jaar was ik in het voormalig Oost Duitse stadje Bautzen, niet heel ver van Dresden. De Sankt Petri kathedraal daar is uniek omdat zowel Rooms-Katholieken als Lutheranen kerken in die mooie kerk. Zeg ik in deze interkerkelijke kapel, waar de verschillende tradities samen gebruik van maken. In de kerk van Bautzen is een opvallend raam. Met grote Hebreeuwse letters en met kleinere letters in de talen en dialecten van dat gebied. Alle dezelfde tekst uit de Psalmen, Psalm 36 vers 10. "Bij U is de bron van het leven en in uw Licht zien wij het licht". Bewust die tekst op dat raam, waarvan de letters het zonlicht doorlaten. Maar ook weer een beetje bedekt, want het pure Licht van God kan geen mensenoog zien. Het komt door zijn Woord tot ons. Zoals in het Hebreeuws, de taal van het Aloude Eerste Testament. Maar ook in alle talen en dialecten die mensen spreken. De samenwerkende kerken van Bautzen hebben dit raam laten maken als een eerbetoon aan de joodse traditie, metwie de christelijke diep verbonden is. Maar dat is in vele eeuwen niet zo'n goede relatie geweest. Door de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog beleed de kerk haar eigen rol in de verhouding en daarom dit raam vanwege de onopgeefbare band met de joodse traditie.

Dat was in de toenmalige Hervormde Kerk in 1949 de reden om de eerste zondag van oktober tot Israëlzondag te benoemen. De Gereformeerde Kerken in Nederland volgden in 1984. Vandaag is die dag, waarop het gaat over de relatie tussen Kerk en Israël. Bewust begin oktober, temidden van de grote Joodse feesten: zoals Joods Nieuwjaar, Rosh Hasjana, afgelopen donderdag; en binnenkort het Loofhuttenfeest, Sukkot. Vreugde der wet: Simchat Tora, In de na-oorlogse tijd zeiden kerken: we moeten meer uiting geven aan onze onopgeeflijke band met de Joodse traditie, zo kwam er meer aandacht voor de Joodse wortels van de Christelijke traditie, de Joodse traditie waarin Jezus voluit leefde. Maar Israëlzondag 2024... Wat heftig is dat. En wat roept dat woord Israël alleen al veel op. Vooral sinds morgen precies een jaar geleden. Maar al veel langer dat er grote spanningen in het Midden Oosten leven. Het is niet te bevatten, welk afschuwelijk leed daar dag aan dag wordt geleden en veroorzaakt.

Wat verstaan we onder Israël? Daarin zijn christenen heel verschillend, ook weer tot onderlinge veroordeling aan toe. Zelf denk ik dat als het gaat om die naam, Israël, die veel breder en dieper is dan de huidige staat Israël. Het is de verbondenheid met het volk dat voortkwam uit Abraham, Isaak en Jacob en die laatste kreeg de naam Israël, 'Godsvechter'. Uit hem geboren is dat volk dat God één en andermaal zijn liefde verklaarde, als in een liefdesrelatie. Gods lieveling, Gods oogappel, zoals zo lyrisch en mooi beschreven in het Hooglied. Regelmatig vraag ik mij af: wat zou God eigenlijk vinden van de huidige oorlogssituatie in het Midden Oosten. Het kan niet anders of God huilt om ieder slachtoffer. In Israël, in Gaza, in Libanon. Om ieder kind, om iedere moeder, om iedere vader die omkomt of verminkt raakt.

De relatie tussen God en zijn volk heeft zo vaak onder druk gestaan. Profeten spreken daar over, op strenge toon zo nu en dan. Over het verbreken van het liefdesverbond tussen God en zijn volk, dóór het volk. Het wordt soms heel heftig gezegd, in termen van vreemdgaan. 'Zij gingen met andere goden, uit zilverlingen, gesmeed in de smidse, uit goud in het vuur van de ontrouw'. Het liegt er niet om wat Maleachi, we hoorden hem, zegt: Juda heeft trouweloos gehandeld en in Israël en Jeruzalem heeft men zich gruwelijk misdragen, Juda heeft ontwijfd wat de Eeuwige heilig is en wat hij liefheeft,

Precies in het gebied van Juda, op weg naar Jeruzalem, vindt het twistgesprek plaats tussen Farizeeën en Jezus. Jezus trekt met zijn leerlingen heel Israël door, en Hij geeft onderwijs, Hij leraart. Hij onderwijst zijn leerlingen en de velen volgelingen in de grondwaarden van de Joodse traditie. Hierdoor wordt Hij een bedreiging voor de hoeders van deze traditie, de Schriftgeleerden en Farizeeën, die zichzelf zien als de ware uitleggers van bijvoorbeeld Mozes, die de Tora had gegeven. Daarbij zijn zij geneigd om steeds de meest strenge uitleg te hanteren, terwijl Jezus met evenveel liefde en toewijding voor de Tora toch meer de menselijke kant en een vreedzame wijze van omgaan met elkaar benadrukt, ook met vreemdelingen, misschien wel vooral met vreemdelingen en daarmee komt hij veel dieper bij de kern van de kernboodschap over Gods onvoorwaardelijke liefde voor mensen, belichaamd door Hemzelf. Kun je het daarover hebben samen? Kun je er in redelijkheid goede en mooie gesprekken over hebben als je erkent, om het met Maleachi te zeggen, dat wij allemaal dezelfde Vader hebben, één en dezelfde God die ons geschapen heeft. Jezus is op weg naar zijn broeders, zoals Jozef die ooit zijn broers zocht... maar zij keren zich tegen hem en het wordt zijn dood. Jezus gaat zijn dood tegemoet als hij Juda binnenkomt en Jeruzalem nadert. Hij ligt onder vuur, het vuur van de twist en de argwaan. Onder vuur liggen, niks nieuws onder de zon.

Hebben wij niet allemaal dezelfde Vader?! Zoals dat ook gaat in gezinnen, de visie op de ouders kan nogal verschillen tussen broers en zussen. Waar de één moeder als heel liefdevol heeft ervaren, ervoer de ander haar als heel streng. Vader was er nooit voor mij... Nee hoor, vader was er altijd voor mij. Helaas kennen we het denk ik allemaal wel, hoe je daar twistgesprekken over kunt hebben als broers en zussen onderling en hoe dat kan leiden tot verwijdering, soms levenslang. En hoe het je raken kan als die ander dingen over jouw ouders zegt die jij heel anders hebt beleefd en ervaren. Blijkbaar ervaren de broeders van dezelfde Vader: de Farizeeën en Jezus hun Vader als heel verschillend. De een met de nadruk op streng met harde wetten en neiging tot strenge straf, de ander met de nadruk op vergeving, mildheid, liefde, vrede en de onverbreekelijke band, hoe ver je ook afgedwaald bent. Hij is de Vader die klaarstaat om de verloren zoon in zijn armen te sluiten en Hij is het die de kinderen tot zich laat komen, zoals Jezus liet zien... Laat de kinderen bij me komen, houd ze niet tegen, want het koninkrijk van God behoort toe aan wie is zoals zij. Zalig de vredestichters, want voor hen is het Koninkrijk van de hemel.

Jezus en de Farizeeën, hun gespannen relatie, terwijl zij dus kinderen van eenzelfde Vader zijn, maar ze bouwen niet samen aan het zelfde huis, hetzelfde aangename oord waar God zijn naam en eer heeft laten wonen bij de mensen: Jeruzalem. En als velen met pijn en soms ook afschuw kijken naar wat er heden ten dage gebeurt in Jeruzalem, kinderen van eenzelfde Vader... En toch, die Vader blijft trouw, want de Eeuwige laat nooit los wat zijn hand ooit

begon. Maar let wel: de Vader blijft trouw aan àl zijn mensenkinderen, aan alle zijden van de oorlog: onopgeeflijk is zijn liefde voor zijn mensenkinderen.

Vandaag gaat het over relaties. Er is nóg een relatie. Die tussen u en God, tussen jou en God, tussen mij en God. De Schepper die met zoveel liefde u, jou en mij heeft geschapen, geweven en 'samengevoegd', in de vurige liefdevolle hoop dat je een mens zou mogen zijn die tot haar of zijn bestemming komt. God die zijn schepsel zo liefheeft zou niet willen dat we kapot gaan. Want niets, maar dan ook niets en niemand kan en mag u, jou en mij scheiden van de liefde van God, die Hij koestert voor ons om de mens te mogen zijn die wij zijn.

Amen